

Līderi tie paši, meistari jauni

V. ZVIRBULIS,
sporta meistars

Latvijas PSR XXIV atklātā čempionāta fināls starptautiskajā dambretē

Rīgā, 1976. gada februārī

— Kādā vecumā dambretisti sasniedz visaugstākos rezultātus? — Uz tādu jautājumu, protams, nevar atbildēt vienā vārdā. Latvijā, piemēram, republikas čempiona titulu laikā no 1970. līdz 1976. gadam ieguvuši dambretisti šādā vecumā: 24, 25, 22, 37, 27, 24 un 29 gadi.

Statistika it kā liecina, ka uzvarētāju gadu skaitam ir tendence uz palielināšanos. Taču jāņem vērā, ka pēdējo 7 gadu laikā čempiona godā 6 reizes bijuši tikai divi meistari: Emanuils Mēris un Laimonis Zālītis. Tāpat «vecuma cenza» pieaugums liecina tikai par to, ka viņi (neskaitot A. Mogilanski) šobrīd ir republikas dambretes neapšaubāmi līderi. Pie tam visas pazīmes liecina, ka viņu meistarības līnē joprojām virzās augšup.

Pēdējo 10 gadu laikā nav bijis Latvijas čempionāta, kurā E. Mēris neizcīnītu kādu no medaļām. Tagad četrām sudraba un čīpat bronzas goda zīmēm viņš pievienojis ceturto zelta medaļu. Savukārt L. Zālītis ieguvis divas zelta, četras sudraba un divas bronzas medaļas. Abu dambretistu sportiskajā biogrāfijā ir vairākas kopīgas iezīmes. Piemēram, kā viens, tā otrs godalgotu vietu republikas meistarsacīkstēs pirmo reizi izcīnījuši 16 gadu vecumā. Laimoņa sasniegumu saraksts gan ir nedaudz īsāks, bet varbūt tas vienīgi itādi, ka Emanuils ir par četriem gadiem vecāks?

Komplimentus pelnījuši abi jaunie sporta meistari. Gunārs Zālītis jau pirms diviem gadiem republikas meistarsacīkstēs ieņēma 7. vietu, bet pērnā gada čempionātā līdz kārotajai meistara normai pietrūka tikai neaizmīgs puspunktiņš. Šoreiz Gunārs pat pēc visai sāpīgas neveiksmes (pret Andrejevu) nezaudēja optimizmu un cīnījās, kā vīram pieklājas.

Sergeju Andrejevu pērnā gada čempionātā no meistara normas šķīra viens punkts. Kāpināt meistarību par tādu nelielu intervālu viņa gados nav pārāk grūti. PSRS čempionāta fināla bar-

gā skoļa un debija pasaules jaunatnes čempionātā — tā ir vērtīga pieredze. Tagad vairs nebija krasī jūtamas spēles līmeņa svārstības. Domājams, ka meistara tituls ir tikai starposms Andrejeva līdzšinējos un turpmākajos sasniegumos.

E. Mēris un S. Andrejevs izcīnīja ceļazīmes uz PSRS čempionāta pusfinālu, kas notiks šī gada augustā. Saskaņā ar Vissavienības sacensību nolikumu šajā turnīrā divas vietas rezervētas «Daugavas» pārstāvjiem. Turpretī «Vērpas» dambretistiem (L. Zālītim, J. Rimšam, G. Zālītim u. c.) ceļš līdz PSRS čem-

Republikas čempions EMANUILS MĒRIS, kā redzams, ar kārtējo gājienu nesteidzas.
V. Prikuļa foto

pionāta finālam šogad ir sarežģītāks — caur Vissavienības lauku dambretistu sacensībām.

Mazliet par dažiem citiem dalībniekiem. Sergeja Manšina spēli acimredzot iespējoda pārtraukums turnīru praksē. Taču čempionāta beigās starptautiskais meistars iespējās un guva četras uzvaras pēc kārtas. Vladimira Vīgmana rezultātu sabojāja neveiksme turnīra pēdējā kārtā. Spožākus panākumus gūt acimredzot īnaucē sadalīšanās divās frontēs, tā neļauj vēlēt pietiekami daudz laika un enerģijas simtlauciņu galdivnam. Laikam jau ne ar pēdējā laikā tik populārajām «bioritmu maiņām» izskaidrojama šo rindīņu autora bālā spēle. Jaunrades krīze acīm redzama. Ja vecie ieroči vairs neliek partneriem risināt nopietnas problēmas, tad jāgatawo jauni, lai kā arī draucētu jau ceturtdaļgadsimtu krājusies mūlīna. 50 procentus punktu savāca arī Leonīds Bičkovskis. Jaunam meistarkandidātam tas nav slikti, taču atcerēsimies, ka Leonīds vēl zēna gadus divreiz pratīs izcīnīt 5. vietu republikā. Tātad arī viņam jāpārskata savas jaunrades koncepcijas, lai progress neapstātos. Izaudzēs Uldis Ābeltiņš spēles Jīmenis — šogad viņš savāca par 2 punktiem vairāk nekā pērn.

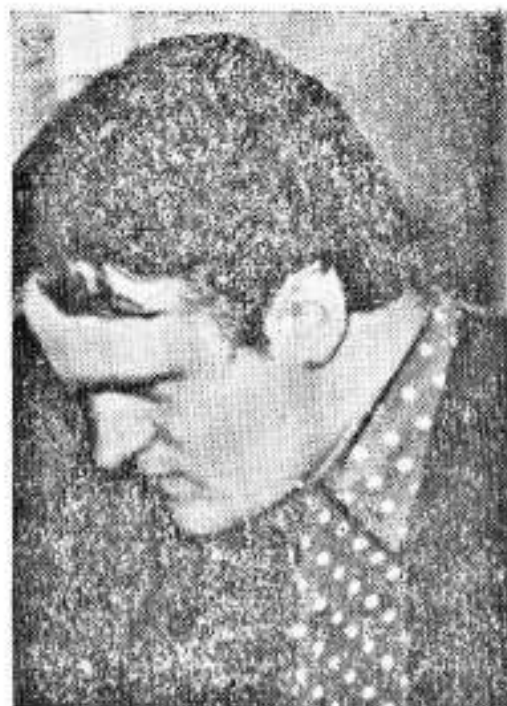
Dalībnieku jaunrades apskatu iesāksim ar republikas čempiona... neveiksmi. Kā cilvēdi lai nosauc neizšķirto rezultātu pirmās kārtas partijā, kur likās: viss uzvarai nepieciešamais jau iegūts.

E. Mēris — U. Ābeltiņš

Baltie ar visai mērķtiecīgu spēli noslīpinaja pārsvaru centrā, arvien palielinot kauliņa 29 izolāciju.

31. 49—43! 14—20. Vienīgais. Baltie draudēja ar nomaigu uz 34. piemēram, 31. ... 2—8 32. 40—34 29:40 33. 45:34 14—19 34. 38—33 17—22 35. 28:17 12:21 36. 33—28 21—26 37. 42—38, un pēc melnvairamās dubultnomaigas 38. 28—23

Meistars LAIMONIS ZALĪTIS atradis laiku pavērot arī konkurentu partijas.

E. Kārklīna foto

un 39. 34—30 melno pozīcija nopietni sakompromitēta.

32. 39—33 2—8 33. 37—32 17—21 34. 42—37 21—26 35. 43—39. Tagad jau skaidrs, ka melnajiem jāzaudē kauliņš.

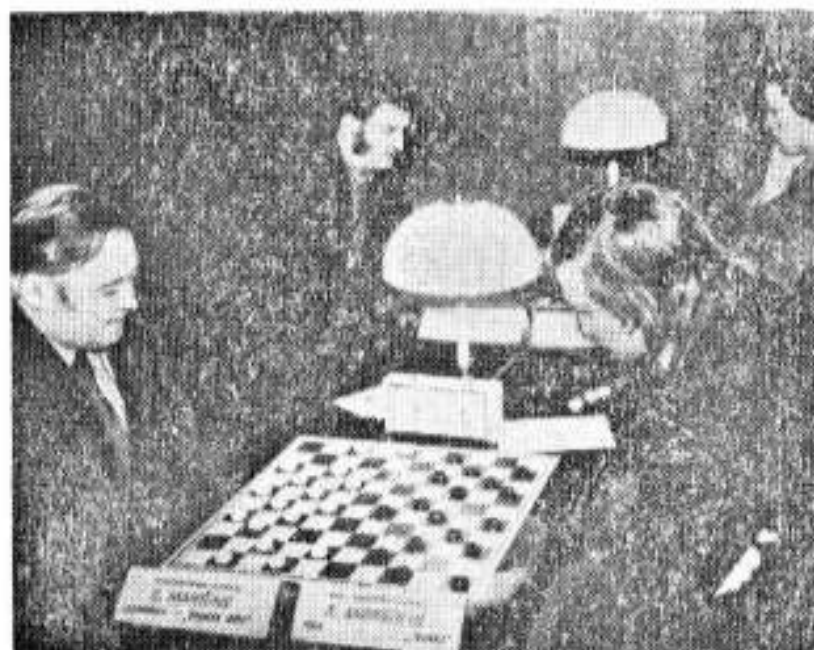
35. ... 8—13 36. 31—27 7—11 37. 36—31 11—17. Bēdīga nepieciešamība.

38. 28—22?. Kas gan var būt dabiskāks: baltie ievāc savu veiksmīgā stratēģiskā plāna augļus. Tomēr paliesība, pieņemot šo danajiešu dāvanu, baltie savas priekšrocības zaudē. Cerības realizēt pārsvaru būtu pēc 38. 27—22, piemēram, 38. ... 6—11 39. 31—27 13—19 40. 40—34 29:40 41. 45:34 17—21 42. 34—29 12—18 43. 22:13 19:8 44. 39—34 8—12 45. 27—22 11—17 46. 22:11 16:7 47. 28—22 7—11 48. 32—28 11—16 49. 28—23 aud.

38. ... 17:28 39. 32:34 12—17! 40. 33—28 17—21 41. 38—32 13—18 42. 28—23. Nekas otrs neatliek, pārsteidzīgi iegūtais materiāls jāatdod.

42. ... 18:29 43. 34:23 24—30 44. 35:24 20:18 45. 39—34 15—20. Neizšķirtu doļu arī 45. ... 25—30 46. 34:25 18—23 47. 27—22.

46. 34—30 25:34 47. 40:29 20—25 48. 45—40 25—30 49. 40—35 30—34 50. 29:40 18—23 51. 27—22 21—27 52. 32:21 26:28. Vienojās par neizšķirtu. Te atliek tikai piebilst, ka turpmāk meistars E. Mēris bija ņēmis vērā šo mācību — ieguvīs pārsvaru, viņš vairs nedeva saviem partneriem nekādas atlaides.

11. kārtā S. ANDREJEVS (priekšplānā pa labi) zaudēja S. MANSINAM, bet G. ZĀLĪTIS (aizmugurē pa labi) ar uzvaru pret L. APIŅU uzņēma kursu preti bronzas medaļai.

V. Prikuļa foto

V. Zvirbulis — L. Zālītis

1. 32—28 18—22 2. 37—32 12—18 3. 34—29 7—12 4. 40—34 19—23 5. 28:19 14:23 6. 32—28 23:32 7. 38:27 1—7 8. 45—40 13—19 9. 42—38 19—23 10. 35—30 9—13 11. 31—26. Skīriet, ka nebija vajadzības atbrīvot melno labā spārna spēkus, bet baltie iecerējuši pēc nomaiņas aktivizēties centrā.

11. ... 22:31 12. 26:37 17—22 13. 38—32 13—19 14. 40—35 11—17 15. 48—42 16—21 16. 42—38 21—26 17. 36—31. Centieni saglabāt sasprindzinājumu nekā laba nesola. Loģiskāk būtu, piemēram, 17. 30—25 4—9 18. 25:14 9:20 19. 32—28 23:32 20. 37:28 utt.

17. ... 7—11 18. 50—45. Nepareiza plāna iesākums. Baltie acimredzot pārvērtējuši savas iespējas.

18. ... 8—13 19. 44—40? Vēl nebija par vēlu 19. 30—25 4—9 20. 25:14 9:20 21. 44—40 utt.

19. ... 20—24! Var likties neticami, taču šo nomaiņu baltie vispār nebija ņēmuši vērā.

20. 29:20 13:34. Iniciatīvu pilnībā pārņēmuši melnie.

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	P.	V.
1. E. Mērlins Rīga	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	9,5	1
2. L. Zālītis Rīgas r.	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	9	11
3. G. Zālītis Preiļu r.	1/2	1/2	0	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1/2	1	1	8,5	111
4. S. Andrejevs Rīga	1/2	1/2	1	0	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1	1	8,5	4.
5. S. Mansina Leningrada	0	1/2	0	1	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1	1	1	8,5	5.
6. J. Rimša Rīgas r.	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1	1	1/2	7,5	6.
7. V. Vigmans Jūrmala	1/2	1/2	1/2	0	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1	1	7,5	7.
8. V. Belorickis Minska	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7	8.—9.
9. B. Gurvičs Rīga	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	7	8.—9.
10. V. Zvirbulis Rīga	0	0	1/2	1/2	1/2	1	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1	7	10.
11. L. Bičkovskis Rīga	1/2	1/2	0	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1	1	1	7	11.
12. U. Abeltiņš Valmieras r.	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1	1/2	0	1	1/2	6,5	12.
13. V. Zuks Rīga	0	1/2	0	1/2	1/2	0	1/2	1/2	1/2	1/2	0	1	1/2	1	1	6,5	13.
14. A. Krūmis Limbažu r.	0	0	1/2	0	0	0	0	1/2	1/2	1/2	0	0	0	0	1	3	14.
15. L. Apiņš Jūrmala	0	0	0	0	0	1/2	0	1/2	1/2	0	0	1/2	0	0	1/2	2	15.

21. 32—28. Negaidāmais pavērsiens situācijas vērtējuma izraisījis sava veida ķēdes reakciju: vienai kļūdai seko otra. Vajadzēja pāriet aizsardzībā ar 21. 11—36.

21. ... 23:32 22. 37:28? Vēl bija atlikusi pēdējā iespēja — cerēt uz pretspēli pēc 22. 38:27. Taču baltie bez dziļākas analīzes nosprieduši, ka pēc 47—42, 19—44 un 30—25 to pozīcija nav bīstama.

22. ... 26:37 23. 41:32 18—23 24. 17—42. Ja 24. 49—44, tad 24. ... 24—29 25. 33:24 22:42 26. 47:38 13—18 27. 34:22 17:37, un spēcīgais punkts 37 nodrošina melnajiem uzvaru.

24. ... 13—18 25. 49—44 3—9! Baltie la arī nepaspēja izdarīt tik nepieciešamo 30—25. Draud 26. ... 24—29 27. 33:13 22:33 28. 39:19 10—15 29. 13:22 17:50, un melnie uzvarēja.

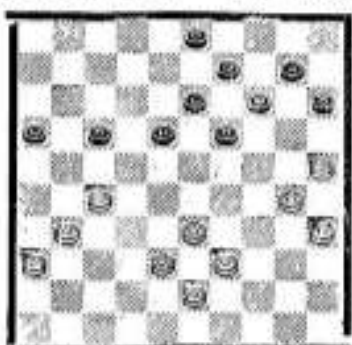
S. Andrejevs — V. Vigmans

39. 38—32! 27:38 40. 23—19 14:34 41. 47—41! Efektīgs gājienš.

41. ... 38:20 42. 25:3 36:38 43. 3:2 10—14 44. 2—8. Melnie padāvās. Šī kombinācija tika atzīta par skaistāko turnīrā.

S. Andrejevs — L. Apiņš

37. ... 18—22. Labāk būtu konsolidēt pekus, piemēram, ar 37. ... 3—8.

38. 27:18 13:22 39. 30—24! 19:30 40. 35:24. Baltie fiksē kauliņa 10 bezatbalsta slāvokli.

40. ... 9—13 41. 38—32 13—18? Izšķirīgā kļūda. Aizsargāties vēl varēja ar 11. ... 3—9 un sekojošo 42. ... 14—19.

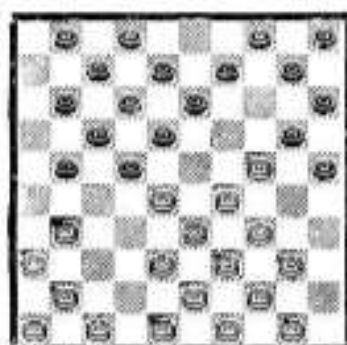
42. 43—38 3—8. Ja 42. ... 17—21, tad 43. 32—28×.

43. 32—27 8—13. Pēc 43. ... 17—21 44. 38—32 21—26 sekotu 45. 25—20 26:28 46. 20:9 22:31 47. 33:2×.

44. 38—32 14—19 45. 27—21! Skaists trieciens!

45. ... 16:20 46. 25:21. Baltie uzvarēja.

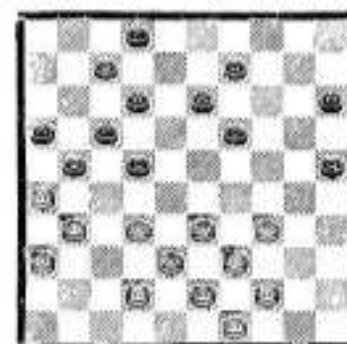
G. Zālītis — S. Andrejevs

12. 38—32? Paviršība.

12. ... 21—27! 13. 32:21 17:37 14. 28:6 10—14 15. 41:32 18—23 16. 29:18 20:27. Melnie ieguva kauliņu un uzvarēja. Šī uzvara nostiprināja S. Andrejeva izredzes ceļu uz meistara rezultātu, bet G. Zālītis nonāca nopietnas dīfemmas priekšā. Par godu pēdējam jāatzīst, ka viņš nenolaida rokas, par ko liecina arī sekojošā pārliecinošā uzvara pret daudz pieredzējušāku pretinieku.

G. Zālītis — S. Maņšins

Baltie atrada iedarbīgu durpmākās spēles plānu.

33. 33—28! 22:33 34. 39:28 12—18 35. 42—37! Izredās, ka nedrīkst 35. ... 17—22, jo 36. 26:17! 22:42 37. 37:48×.

35. ... 18—22 36. 28—23 19:28 37. 32:23. Tagad stāvokļa noteicēji neapšaubami ir baltie.

37. ... 15—20 38. 43—39 9—14 39. 34—29 7—12 40. 39—34 13—18 41. 44—39 2—8 42. 39—33. Drauds 34—30 izveidots istajā laikā.

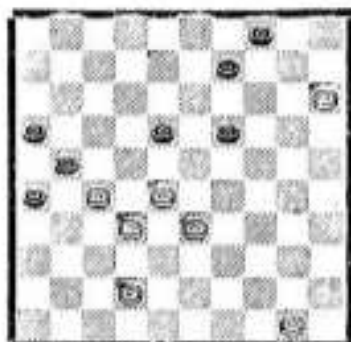
42. ... 14—19 43. 23:14 20:9 44. 37—32. Sākas balto plāna nākamā daļa — pretinieka kaba spārna sasaistīšana.

44. ... 8—13. Diezkādas cerības nesoda arī pēdējais sestmitis: 44. ... 21—27 45. 32:21 16:27 46. 33—28 22:42 47. 31:4 17—21 utt.

45. 31—27 22:31 46. 36:27 13—19. Pozīcijas raksturīgākā īpatnība te ir nevis spārna saistība, bet gan bezatbilsta kauliņš 12. Turpmāk šīs melno pozīcijas īrums izpaudās ļoti uzskatāmi.

47. 33—28 9—14 48. 38—33 14—20 49. 49—44 20—24 50. 29:20 25:14 51. 33—29 14—20 52. 34—30. Melnie padevās.

V. Belorickis — A. Krūms

Melno stāvoklis nepatīkams, jo pretinieks kontrolē centru, pie tam kauliņš 15 traucē normālu attīstību. Ta pēc 46. ... 19—24 iespējams 47. 50—44 9—14 48. 44—40 14—20 49. 40—34 20—25 50. 34—29 utt. Taču melnie neapjauca un paaicaca izlīdzinājumu.

46. ... 18—23! Tagad drīd 47. ... 26—31 48. 27:36 21—27 49. 32:21 16:27, bet uz 47. 42—37 seko trīs (!) kauliņu upuris 47. ... 4—10! 48. 15:24 23—29, ar neizšķirtu. Pantiņā baltie to nepieļāva taču nopietnas priekšrocības tā arī neguva.

47. 50—44 26—31 48. 27:36 21—27 49. 32:21 16:27 50. 44—40 23:32 51. 33—29 9—13 52. 40—35 13—18 53. 35—30 19—23 54. 36—31 23:25 55. 31:13 25—30 56. 13—9 4:13 57. 15—10 30—34 58. 10—4 32—37. Neizšķirts.

S. Mašins — A. Krūms

41. ... 11—17?. Vajadzēja samierināties ar sliktāku pozīciju pēc 41. ... 18—22,

42. 24—19! 23:14. Ja 42. ... 13:24 43. 29:20 15:24, tad 44. 27—22!, 45. 38—32 un 46. 33:2×.

43. 27—21 16:27 44. 32:23. Baltie uzvarēja.

Sacensības notika viesnīcas «Tūrists» hallē. Te gandrīz katru dienu notika nelieli simultānseansi, tomēr turnīra ieguldījums spēles propagandas jomā šķiet nepietiekams. To neveicināja arī parāk skopās ziņas par čempionāta gaitu republikāniskajā presē. Ja nebija iespējams sacensības sarīkot, piemēram, Pionieru pili, tad varbūt lielāku efektu dotu tā organizēšana kādā no Rīgas skolām. Nevajadzētu aizmest domu arī par čempionāta sarīkošanu kādā rajona pilsētā, lai gan tas saistīts ar papildu izdevumiem.

Organizatoriskajā ziņā vislielākās grūtības sagādāja tāda sastava nokomplektēšana, lai varētu noteikt meistara normu. Šoreiz tas bija nepieciešams kaut

Fotokorespondenta V. Kiričenko attēls: SERGEJS ANDREJEVS spēle PSRS čempionāta finālā. Valsts meistarsacīkstēs līdz laurietim vēl bija tālu, turpretī republikas čempionā, tā — izpildīta sporta meistara norma!

viņi tadl, ka uz PSRS čempionātu tiek tikai daži labākie, un pārējiem nav nekādu izaugsmes iespēju. Republikas federācija paredzējusi turpmāk ik gadus sarīkot turnīru ar meistara normu. Ja šis plans realizēsies, tad radīsies iespēja republikas čempionātā pāriet uz sportiskās atlases principiem: finālā izaicinā tikai tas godalgoto vietu ieguvējus, bet pārējiem jāspēlē pusfinālā. Nav taču pareizi, ka patlaban meistarkandidāti kopā ar nepastiprinātajiem meistariem (vismaz 60 aktīvi dambretisti) cīnās par ... 4 vietām uz finalu. Ja meistara normas noteikšana nebūs pašmērķis, tad meistarkandidātes varēs izaicināt arī kārtējo republiku čempionus neatkarīgi no viņu klasifikācijas tiesībām (protams, ja arī mūsu dambretistus izaicina spēlēt kārtējo čempionātā).

Vēl daži vārdi par inventāru. Spēle notika pie tā saucamajiem žurnālu galdiem ar tiem pieskaņotiem atzveltnes

krēsliem. Izskatās moderni un skaisti, taču nosēdēt pie tik zemām mēbelēm kādas 5 stundas nav nemaz tik ērti un patīkami. Turpmāk gan vajadzētu padomāt par DŽO atzīņu ieviešanu arī dambretes turnīros ... Toties apgaismojums bija laiks — katram pārim sava gada spuldzīte.

Čempionāta noslēgumā notika meistaru sanāksme un ātrspēles turnīrs pēc eksperimentālas sistēmas. Sacenšoties pēc Šveices sistēmas, katrs pāris izspēlēja pa divām partijām — 64 un 100 lauciņu dambretē. Nemiltīga pārslēgšanās no viena dambretes veida uz otru gan ir diezgan apgrūtināša, taču šķiet, ka tāda sistēma pa reizi ielidojuma kā īpašs treniņa veids. «Grūti, bet interesanti,» — tā nosprieda daudzi šo dubultspēļu dalībnieki. Godalgotās vietas izcīnīja: 1. E. Mēris, 2. L. Zāitis, 3. E. Kārklīnš, 4. V. Vigmans, 5. V. Gaikins, 6. I. Bičkovskis.